

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

9 февруари 2017 година *

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Директива 2004/83/ЕО — Минимални стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци — Молба за субсидиарна закрила — Законсообразност на националното производство, следвано при разглеждане на молба за субсидиарна закрила, подадена след отхвърляне на молба за предоставяне на статута на бежанец — Право на изслушване — Обхват — Право на интервю — Право да се призовават и разпитват свидетели“

По дело C-560/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) с акт от 24 ноември 2014 г., постъпил в Съда на 5 декември 2014 г., в рамките на производство по дело

М

срещу

Minister for Justice and Equality,

Ireland,

Attorney General,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen (докладчик), председател на състава, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: P. Mengozzi,

секретар: L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 18 февруари 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за М, от B. Burns и S. Man, solicitors, както и от I. Whelan et P. O'Shea, BL,

* Език на производството: английски.

- за Ирландия, от E. Creedon, J. Davis и J. Stanley, в качеството на представители, подпомагани от N. Butler, SC, и K. Mooney, BL,
- за чешкото правителство, от M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,
- за френското правителство, от D. Colas и F.-X. Bréchet, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от M. Wilderspin и M. Condou-Durande, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 3 май 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на правото на изслушване в рамките на производството за предоставянето на статут, придобиван на основание субсидиарна закрила, предвиден в Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 2004 г., стр. 12; Специално издание на български език 2007 г., глава 19, том 7, стр. 52).
- 2 Запитването е отправено в рамките на производство по спор между М, руандийски гражданин, от една страна, и Minister for Justice and Equality (министър на правосъдието и равноправието, Ирландия) (наричан по-нататък „министърът“), Ирландия и Attorney General, от друга страна, по повод правомерността на производството по разглеждане на молбата за субсидиарна закрила, подадена от М до ирландските органи.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2004/83

- 3 Озаглавеният „Определения“ член 2 от Директива 2004/83 е гласял:

„За целите на настоящата директива:

[...]

- а) „лице, което може да търси субсидиарна закрила“ е всеки гражданин на трета страна или всяко лице без гражданство, което не отговаря на условията за бежанец, но за което има сериозни и потвърдени основания да се смята, че ако бъде изпратено обратно в страната си на произход, или в случай на лице без гражданство — в страната на обичайното си пребиваване, би било изложено на реална опасност от тежки посегателства, така както те са определени в член 15, като по отношение на това лице не се прилага член 17, [параграфи] 1 и 2, или като се взема под внимание опасността, това лице не може или не желае да получи закрилата на тази страна;

[...]“.

- 4 Озаглавеният „Оценяване на фактите и обстоятелствата“ член 4 от посочената директива е имал следното съдържание:

„1. Държавите членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Държавата членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с молбата.

2. Елементите, посочени в параграф 1, се състоят от информацията на молителя и от всички документи, с които разполага молителят за своята възраст, минало, включително и на свързаните с него роднини, за своята самоличност, за своето или своите гражданство/а, за страната или страните, както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходните му молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за самоличност и за пътуване, както и причините за молбата за международна закрила.

3. Оценяването на молбата за международна закрила следва да бъде извършено на лично основание, като се вземат под внимание следните елементи:

- а) всички относими факти, свързани със страната на произход в момента на вземането на решение по молбата, включително и законите и подзаконовите актове на страната на произход, както и начинът на тяхното прилагане;
- б) относими информации и документи, представени от молителя, включително и информации, позволяващи да се определи дали молителят е бил или би могъл да бъде обект на преследване или на тежки посегателства;
- в) личният статут и личното положение на молителя, включително и такива фактори като неговото минало, неговият пол и неговата възраст, за да може да се определи дали актовете, на които молителят е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежко посегателство, като се има предвид личното положение на молителя;
- г) фактът дали след напускането на страната си на произход молителят е упражнявал или не дейности, чиято единствена цел или основна цел е била да се създадат необходимите условия, за да се предяви молба за международна закрила, с цел да се определи дали тези дейности биха го изложили на преследване или на тежко посегателство, ако той би се завърнал в тази страна;
- д) дали е разумно да се смята, че молителят би могъл да се ползва със закрила на друга страна, чието гражданство той би могъл да иска.

4. Фактът, че молител вече е бил преследван или вече е понесъл тежки посегателства, или е бил обект на директни заплахи за подобно преследване или подобни посегателства е сериозен признак за основателни опасения на молителя от преследване или от реален риск да понесе тежки посегателства, освен ако съществуват определени основания да се смята, че това преследване или тези тежки посегателства не биха се повторили.

5. Когато държавите членки прилагат принципа, съгласно който молителят трябва да обоснове своята молба, и когато определени аспекти на неговите декларации не се подкрепят от документни или други доказателства, тези аспекти не изискват потвърждение, когато са изпълнени следните условия:

- а) молителят реално е положил усилия да обоснове своята молба;
- б) всички относими елементи, с които молителят разполага, са били представени и е било дадено задоволително обяснение за липсата на останалите доказателствени елементи;
- в) декларациите на молителя са преценени за [непротиворечиви] и достоверни и те не противоречат на известните и относими към неговия случай общи и конкретни информации;
- г) молителят е подал молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако молителят може да посочи определени причини за това, че не го е направил; и
- д) общата достоверност на твърденията на молителя е могла да бъде установена“.

5 Озаглавеният „Тежки посегателства“ член 15 от същата директива е гласял:

„Тежките посегателства са:

- а) смъртното наказание или екзекуцията; или
- б) изтезанието или нечовешкото или унижителното отнасяне или наказание, наложени на молител в страната му на произход, или
- в) тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт“.

Директива 2005/35/ЕО

6 Озаглавеният „Приложно поле“ член 3 от Директива 2005/85/ЕО на Съвета от 1 декември 2005 година относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки (ОВ L 326, 2005 г., стр. 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 242) е гласял:

„1. Настоящата директива се прилага за всяка молба за убежище, която е подадена на територията на държави членки, включително на граница или в транзитна зона, както и по отношение на отнемането на статут на бежанец.

[...]

3. Държавите членки прилагат настоящата директива за целия период на процедурата, когато използват или въвеждат процедура, в рамките на която молбите за убежище се разглеждат в качеството им на молби, основаващи се на Женевската конвенция и в качествата им на молби от друг вид за международна защита, предоставяна при условията на член 15 от Директива 2004/83[...].

[...]“.

Ирландското право

- 7 В ирландското право се прави разграничение между два вида молби за получаване на международна закрила, по-специално между:
 - молбата за убежище, и
 - молбата за субсидиарна закрила.
- 8 Всяка от двете молби се разглежда по реда на специално производство, като производството за разглеждането на молба за субсидиарна закрила, което може да започне само ако молбата за убежище е отхвърлена, се провежда след производството по разглеждане на молбата за убежище.
- 9 От акта за преюдициално запитване следва, че националните разпоредби, които уреждат разглеждането на молбите за убежище, се съдържат основно в Refugee Act 1996 (Закон за бежанците от 1996 г.), в редакцията му в сила към датата на настъпване на фактите по главното производство. Производството по разглеждане на молбите за убежище включва по-специално провеждането на лично интервю с молителя.
- 10 Разпоредбите относно производството за разглеждане на молбите за субсидиарна закрила се съдържат в European Communities (Eligibility for Protection) Regulations 2006 [Наредба за условията за получаване на закрила в рамките на Европейските общности от 2006 г.], приета от министъра на 9 октомври 2006 г., която има за предмет по-специално транспонирането на Директива 2004/83 в националното право.
- 11 Молбата за субсидиарна закрила се подава с формуляр, чийто образец се съдържа в приложението към посочената наредба.
- 12 Посочената наредба не съдържа нито една разпоредба, която предвижда, че лицето, което търси субсидиарна закрила, се изслушва устно при разглеждането на неговата молба.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 13 М е допуснат да влезе в Ирландия през септември 2006 г. с учебна виза. След края на обучението си М подава молба за убежище, която е отхвърлена на 30 август 2008 г. от Refugee Applications Commissioner (комисар по молбите на бежанци, Ирландия). Подадената срещу това решение жалба е отхвърлена с решение на Refugee Appeals Tribunal (съд за разглеждане на жалби на бежанци, Ирландия) на 28 октомври 2008 г.
- 14 Впоследствие М подава молба за субсидиарна закрила. Тя е отхвърлена на 30 септември 2010 г. и на 5 октомври 2010 г. министърът приема решение за експулсирането му. В решението си от 30 септември 2010 г. министърът в голяма степен се основава на предходните решения във връзка с подадената от М молба за убежище и стига до заключението, че той не е доказал наличието на сериозни основания, за да се приеме, че има опасност да претърпи тежки посегателства, по-специално поради сериозните съмнения по отношение на достоверността на твърденията, изложени в неговата молба.
- 15 На 6 януари 2011 г. М подава жалба до High Court (Висш съд, Ирландия) срещу решението, с което се отхвърля неговата молба за субсидиарна закрила.

- 16 При разглеждането на посочената жалба High Court (Висш съд) сезира Съда със следния преюдициален въпрос:

„В случай, при който молител иска предоставянето на статута на субсидиарна закрила, след като му е бил отказан статутът на бежанец и след като е било направено предложение за отхвърляне на тази молба, въведеното с член 4, параграф 1, второ изречение от Директива 2004/83 изискване държавата членка да оказва съдействие на молителя задължава ли административните органи на съответната държава членка да предоставят на молителя резултатите от разглеждането преди приемането на окончателното решение, така че да му позволят да изрази становището си по неблагоприятните за него аспекти в предложеното решение?“.

- 17 В своето решение от 22 ноември 2012 г., М (C-277/11, EU:C:2012:744) Съдът по-специално приема, че в рамките на система като въведената с разглежданата в производството, по което е постановено посоченото решение, правна уредба, която се характеризира с наличието на две отделни и последователни производства за разглеждане съответно на молбата за получаване на статута на бежанец и на молбата за субсидиарна закрила, запитващата юрисдикция е тази, която трябва да следи за спазването, в рамките на всяко от тези производства, на основните права на молителя, и по-специално на правото му на изслушване, в смисъл че той трябва да може да изложи надлежно становището си преди приемането на всяко решение, с което се отказва предоставянето на исканата защита. При такава система обстоятелството, че заинтересованото лице вече е било надлежно изслушано при разглеждането на молбата за предоставяне на статута на бежанец, не означава, че това формално изискване може да бъде пренебрегнато в рамките на производството по молбата за субсидиарна закрила.
- 18 След постановяването на решението на Съда от 22 ноември 2012 г., М. (C-277/11, EU:C:2012:744), на 23 юни 2013 г. High Court (Висш съд) постановява, че министърът неправилно не е организирал надлежно изслушване на М при разглеждането на неговата молба за субсидиарна закрила.
- 19 Министърът обжалва посоченото решение пред Supreme Court (Върховен съд, Ирландия). От своя страна М обжалва това решение с насрещна жалба.
- 20 При тези обстоятелства с решение от 24 ноември 2014 г. Supreme Court (Върховен съд) решава да спре производството и да отправи до Съда следния преюдициален въпрос:

„Изисква ли правото на изслушване, уредено в правото на Европейския съюз, на лицето, което търси субсидиарна закрила, поискана съгласно Директива 2004/83, да се осигури устно изслушване по подадената от него молба, включително правото да призовава или разпитва свидетели, когато молбата е подадена при обстоятелства, при които съответната държава членка провежда последователно две отделни производства, за разглеждане съответно на молбите за получаване на статут на бежанец и на молбите за субсидиарна закрила?“.

По преюдициалния въпрос

- 21 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали правото на изслушване изисква, когато национална правна уредба като разглежданата в главното производство предвижда две отделни последователни производства за разглеждане съответно на молбата за получаване на статута на бежанец и на молбата за субсидиарна закрила, лицето, което търси субсидиарна закрила, да има правото на устно интервю във връзка с неговата молба и правото да призовава или да разпитва свидетели по повод на това интервю.

- 22 Директива 2005/85 установява минималните стандарти относно процедурите за разглеждане на молбите за международна закрила и уточнява правата на кандидатите за убежище. Член 3, параграфи 1 и 3 от тази директива уточнява, че тя се прилага към молбите за убежище, които са били разгледани в качеството им на молби, основани на Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. [*Recueil des traités des Nations unies*, том 189, стр. 150, № 2545 (1954)], и в качеството им на молби за друг вид международна закрила, предоставяна при условията на член 15 от Директива 2004/83 (решение от 20 октомври 2016 г., *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, т. 26).
- 23 Следователно Съдът е приел, че Директива 2005/85 се прилага към молбите за субсидиарна закрила само ако държава членка предвиди единна процедура, в рамките на която да разглежда дадена молба в светлината на двете форми на международна закрила, а именно защитата, свързана със статута на бежанец, и субсидиарната закрила (решение от 20 октомври 2016 г., *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, т. 27).
- 24 От преписката обаче е видно, че към момента на настъпване на фактите по главното производство по отношение на Ирландия случаят не е такъв, поради което Директива 2005/85 не се прилага към разглеждането на молбите за субсидиарна закрила в тази държава членка.
- 25 Тъй като обаче правото на изслушване е неразделна част от зачитането на правото на защита, което представлява общ принцип на правото на Съюза, при приемането на мерки, попадащи в приложното поле на правото на Съюза, административните органи на държавите членки по принцип са длъжни да зачитат правото на изслушване на адресатите на решенията, които засягат осезаемо техните интереси (вж. в този смисъл решения от 5 ноември 2014 г., *Mukarubega*, C-166/13, EU:C:2014:2336, т. 49 и 50, както и от 11 декември 2014 г., *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 39 и 40).
- 26 Следователно, както отбелязва Съдът в точка 91 от решение от 22 ноември 2012 г., М. (C-277/11, EU:C:2012:744), когато национална правна уредба като разглежданата в главното производство предвижда две отделни и последователни производства за разглеждането съответно на молба за убежище и на молба за субсидиарна закрила, правото на изслушване на заинтересованото лице трябва да е напълно гарантирано в рамките на всяко от тези две производства.
- 27 От изложеното по-горе обаче не може да следва, че в хипотеза като разглежданата в главното производство това право изисква непременно да се проведе устно интервю в производството по разглеждане на молбата за субсидиарна закрила.
- 28 Всъщност, на първо място, от констатациите в решение от 22 ноември 2012, М. (C-277/11, EU:C:2012:744), не следва, че трябва непременно да се организира устно интервю в рамките на производството по предоставяне на субсидиарна закрила.
- 29 Както посочва генералният адвокат в точки 52—55 от своето заключение, в точка 90 от решение от 22 ноември 2012, М. (C-277/11, EU:C:2012:744), Съдът само е уточнил, че не може да се приеме тезата, поддържана от запитващата юрисдикция и от Ирландия, че обстоятелството, че молителят вече е бил изслушан в рамките на разглеждането на молбата за убежище, прави излишно организирането на изслушване в рамките на разглеждането на последваща молба за субсидиарна закрила. Така Съдът само е напомнил необходимостта да се гарантира зачитането на правото на изслушване на лицето, търсецо субсидиарна закрила, независимо че то вече е бил изслушан в рамките на разглеждането на неговата молба за убежище, без при това да констатира, че при всички обстоятелства е налице задължение да се организира устно интервю във връзка с молбата за субсидиарна закрила.

- 30 На второ място, следва да се отбележи, че тъй като в тази област няма правна уредба на Съюза, която се прилага в Ирландия, процесуалните правила за разглеждането на молба за субсидиарна закрила трябва да се уредят във вътрешния правен ред на посочената държава членка, като тя носи отговорност за осигуряването в този контекст на ефективната защита на правата, предоставени от правния ред на Съюза, и по-специално за гарантирането на зачитането на правото на изслушване на търсеция субсидиарна закрила (вж. в този смисъл решение от 8 ноември 2016 г., *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, т. 65).
- 31 В това отношение следва да се подчертае, че правото на изслушване гарантира на молителя възможността в хода на административното производство да изрази надлежно и ефективно становището си по своята молба за субсидиарна закрила и причините, които могат да обосноват компетентният орган да не приеме решение, което може да засегне неблагоприятно интересите му (вж. по аналогия решения от 11 декември 2014 г., *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 54 и от 17 март 2016 г., *Bensada Benallal*, C-161/15, EU:C:2016:175, т. 33).
- 32 Освен това правото на изслушване трябва да даде възможност на посочения орган да проучи преписката, за да вземе решение при пълно познаване на фактите, като вземе предвид всички относими обстоятелства, и да го мотивира надлежно, така че при необходимост заинтересованото лице да може действително да упражни своето право на жалба (вж. в този смисъл решения от 18 декември 2008 г., *Sorropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, т. 49 и от 11 декември 2014 г., *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 59).
- 33 Освен това от практиката на Съда следва, че наличието на нарушение на правото на изслушване трябва да се разглежда в зависимост от правните норми, уреждащи съответната област (вж. в този смисъл решение от 10 септември 2013 г., *G. и R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, т. 34 и цитираната съдебна практика).
- 34 Следователно редът и условията за упражняване на правото на изслушване на търсецо субсидиарна закрила лице преди приемане на окончателно решение по неговата молба трябва да се преценяват в светлината на разпоредбите на Директива 2004/83, които по-специално имат за цел да установят минимални стандарти за условията, на които трябва да отговорят гражданите на трети държави, за да се ползват със субсидиарна закрила (вж. по аналогия решения от 5 ноември 2014 г., *Mukarubega*, C-166/13, EU:C:2014:2336, т. 55, и от 11 декември 2014 г., *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 45).
- 35 За да се произнесе по молба за субсидиарна закрила, компетентният орган трябва да провери дали молителят отговаря на условията, предвидени в член 2, буква а) от посочената директива, което по-специално означава да се определи дали има сериозни и потвърдени основания да се смята, че ако бъде изпратен обратно в страната си на произход, той би бил изложен на реална опасност от тежки посегателства, и молителят не може или предвид тази опасност не желае да получи закрилата на тази страна.
- 36 За тази цел от член 4 на същата директива следва, че сред относимите данни, които трябва да вземе предвид компетентният орган, са информацията и документите относно възрастта на молителя, неговото минало, неговата самоличност, неговото или неговите гражданство/а, страните на неговото предишно пребиваване, предходните му молби за убежище, неговият маршрут на пътуване, основанията за молбата за международна закрила, както и по-общо, относно тежките посегателства, на които е бил или би могъл да бъде подложен. При необходимост компетентният орган трябва да вземе предвид и предоставените обяснения относно липсата на доказателства и общата достоверност на твърденията на молителя.
- 37 Следователно правото на изслушване преди приемането на решение по молба за субсидиарна закрила трябва да предостави на молителя възможност да изложи своето становище по всички посочени обстоятелства, за да подкрепи молбата си и да даде възможност на

административните органи, след като са напълно запознати със случая, да направят предвидената в член 4 от Директива 2004/83 преценка на лично основание на фактите и обстоятелствата, за да определят дали е налице действителна опасност молителят да претърпи тежки посегателства по смисъла на посочената директива, ако бъде върнат в държавата на своя произход.

- 38 При тези условия не може общо да се приеме, че фактът, че лице, търсещо субсидиарна закрила, е могло да изложи своето становище само писмено, е пречка неговото право на изслушване да бъде действително зачетено преди приемането на решение по неговата молба.
- 39 Всъщност, като се има предвид естеството на данните, посочени в точка 36 от настоящото решение, не може по принцип да се изключи възможността компетентният орган за бъде надлежно уведомен за тях посредством писмени декларации от лицето, търсещо субсидиарна закрила, или посредством предвиден за тази цел нарочен формуляр, придружен при необходимост от писмени доказателства, които молителят желае да приложи към молбата си.
- 40 При условие че оставя достатъчна свобода на действие на молителя, за да изрази своето становище и при необходимост да ползва подходящо съдействие, такъв процесуален механизъм е от естество да даде възможност на молителя, ако счете за целесъобразно, да изложи подробно информация или оценки, които са различни от вече представените на компетентния орган при разглеждането на неговата молба за убежище.
- 41 Също така посоченият механизъм може да предостави на компетентния орган данните относно търсеция международна закрила, посочени в член 4, параграфи 2—5 от Директива 2004/83, въз основа на които посоченият орган трябва да направи оценка на лично основание на относимите факти и обстоятелства, и следователно да му даде възможност да вземе решението си, след като е напълно запознат със случая, и да го мотивира по подходящ начин.
- 42 Освен това следва да се напомни, че в хипотеза като разглежданата в главното производство разглеждането на молбата за субсидиарна закрила се провежда след производството по молбата за убежище, в хода на което лицето, търсещо международна закрила, се е възползвало от устно интервю във връзка със своята молба за убежище.
- 43 Определена информация и данни, които са били събрани в рамките на това интервю, обаче биха могли да се окажат полезни при преценката дали молбата за субсидиарна закрила е обоснована. По-специално данните относно личния статут или личното положение на молителя могат да са от значение за разглеждането както на неговата молба за убежище, така и на неговата молба за субсидиарна закрила.
- 44 Следователно, макар проведеното в хода на производството по молбата за убежище устно интервю само по себе си да не е достатъчно, за да се гарантира зачитането на правото на изслушване на молителя във връзка с неговата молба за субсидиарна закрила (вж. в този смисъл решение от 22 ноември 2012 г., М., C-277/11, EU:C:2012:744, т. 90), все пак не може да се изключи, че за целите на разглеждането на молбата за субсидиарна закрила компетентният орган ще вземе предвид определена информация или определени данни, които са били установени при това интервю и които са от естество да допринесат за възможността той да се произнесе по посочената молба, като е напълно запознат със случая.
- 45 В това отношение е важно да се отбележи, че правото на лицето, търсещо субсидиарна закрила, да вземе писмено отношение по основанията, които могат да подкрепят неговата молба, му дава възможност да изложи становището си по преценката на посочените информация и данни, която компетентният орган е направил, за да се произнесе по неговата молба за убежище.

- 46 Освен това следва да се подчертае, че макар организирането на ново устно интервю при разглеждането на молбата за субсидиарна закрила да може да предостави на молителя възможност да добави нови обстоятелства в допълнение към вече изложените писмено, правото на изслушване няма за последица предоставянето на тази възможност на молителя (вж. в този смисъл решение от 5 ноември 2014 г., Mukarubega, C-166/13, EU:C:2014:2336, т. 71).
- 47 При все това е вярно също така, че особени обстоятелства може да наложат организирането на устно интервю с оглед надлежното зачитане на правото на изслушване на лицето, търсещо субсидиарна закрила.
- 48 В това отношение е важно да се напомни, че ако по каквато и да било причина доказателствата, представени от лицето, търсещо международна закрила, не са пълни, актуални или релевантни, от член 4, параграф 1 от Директива 2004/83 следва, че съответната държава членка следва активно да съдейства на молителя, за да може да се съберат всички доказателства, които дават възможност да се разгледа неговата молба (вж. в този смисъл решение от 22 ноември 2012 г., M., C-277/11, EU:C:2012:744, т. 66).
- 49 Следователно устно интервю трябва да се организира, ако компетентният орган обективно не е в състояние въз основа на данните, които са му известни след писмената фаза на производството и устното интервю на молителя, проведено при разглеждането на неговата молба за убежище, да определи при пълно познаване на фактите дали са налице сериозни и потвърдени основания да се смята, че ако молителят бъде изпратен обратно в страната си на произход, би бил изложен на реална опасност от тежки посегателства, поради което, предвид опасността, той не може или не желае да получи закрилата на тази страна.
- 50 В такъв случай устното интервю може всъщност да предостави възможност на компетентния орган да разпита молителя относно данните, които липсват, за да се произнесе по неговата молба и при необходимост да провери дали са изпълнени условията, установени в член 4, параграф 5 от Директива 2004/83.
- 51 Устно интервю трябва да се организира и ако с оглед на личното или общото положение, в контекста на което е подадена молбата за субсидиарна закрила, по-специално евентуалната особена уязвимост на молителя, например поради възрастта му, здравословното му състояние или обстоятелството, че е бил подложен на тежки форми на насилие, се окаже, че това интервю е необходимо, за да му се даде възможност да изложи изчерпателно и съгласувано своето становище по данните, които могат да подкрепят тази молба.
- 52 Следователно запитващата юрисдикция следва да провери дали в делото по главното производство са налице особени обстоятелства, които водят до необходимостта от устно интервю с лицето, търсещо международна закрила, с оглед на действителното зачитане на неговото право на изслушване.
- 53 В хипотезата, в която такова изслушване е трябвало да се организира в производство като разглежданото в главното дело, запитващата юрисдикция си поставя въпроса дали лицето, което търси субсидиарна закрила, трябва да има право да призовава и разпитва свидетели при изслушването.
- 54 В това отношение следва да се отбележи, от една страна, че това право надхвърля изискванията, които обичайно произтичат от правото на изслушване в административните производства, както следва от практиката на Съда (вж. в този смисъл решения от 7 януари 2004 г., Aalborg Portland и др./Комисия, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, EU:C:2004:6, т. 200), и от друга страна, че правилата, които се прилагат към разглеждането на

молби за субсидиарна закрила, по-специално посочените в член 4 от Директива 2004/83, не придават особено значение на свидетелските показания при преценката на относимите факти и обстоятелства.

- 55 Следователно правото на изслушване не означава, че лице, търсещо субсидиарна закрила, има правото да призовава или разпитва свидетели в рамките на евентуално устно интервю при разглеждането на неговата молба.
- 56 По изложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че правото на изслушване — приложимо в рамките на Директива 2004/83 — не изисква по принцип, когато национална правна уредба като разглежданата в главното производство предвижда две отделни последователни производства за разглеждането съответно на молба за получаване на статут на бежанец и на молба за субсидиарна закрила, лицето, търсещо субсидиарна закрила, да има правото на устно интервю във връзка с неговата молба и правото да призовава или разпитва свидетели по повод на това интервю.
- 57 Устно интервю трябва обаче да се организира, когато поради особени обстоятелства във връзка с данните, с които разполага компетентният орган, или с личното или общото положение, в контекста на което е подадена молбата за субсидиарна закрила, то е необходимо, за да се разгледа посочената молба при пълно познаване на фактите, като запитващата юрисдикция следва да провери това.

По съдебните разноси

- 58 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Правото на изслушване — приложимо в рамките на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила — не изисква по принцип, когато национална правна уредба като разглежданата в главното производство предвижда две отделни последователни производства за разглеждането съответно на молба за получаване на статут на бежанец и на молба за субсидиарна закрила, лицето, търсещо субсидиарна закрила, да има правото на устно интервю във връзка с неговата молба и правото да призовава или разпитва свидетели по повод на това интервю.

Устно интервю трябва обаче да се организира, когато поради особени обстоятелства във връзка с данните, с които разполага компетентният орган, или с личното или общото положение, в контекста на което е подадена молбата за субсидиарна закрила, то е необходимо, за да се разгледа посочената молба при пълно познаване на фактите, като запитващата юрисдикция следва да провери това.

Подписи